

Home Unknown
(/plus) (<http://www.standaard.be/plus/unknown>)

De erflast van de oorlog

18/10/2013 | Wouter Hillaert

'Het verdriet van België': het Vlaams gekonkel laat zich zelfs door Hitler niet kisten. rr

De Eerste Wereldoorlog ligt lang genoeg achter ons om hem straks te kunnen vieren met de zoete illusie van heroïek. Een stuk spannender is de Tweede Wereldoorlog. Die verscheurde ook Vlaanderen zelf, en die wonden schrijnen nog steeds. Maar hoe maak je van dat roerende erfgoed ook ontroerend theater?

Cour & Jardin en Theater aan de Stroom zoeken het in een familiale kijk op **Het verdriet van België**. Je krijgt van de oorlogskroniek van Claus vooral de huishoudelijke scènes te zien. Hoofdpersonage Louis Seynaeve staat niet mee op scène. Hij wordt enkel toegesproken door zijn ouderlijke omgeving, als zat hij in de zaal.

Wij kijken door zijn ogen: naar de droom van een groot Vlaanderen onder de kerktoren, maar toch vooral naar het gekonkel aan de koffietafel, dat zich zelfs door Hitler niet laat kisten. Kleine anekdotiek beheerst ook het decor: kerkstoelen, een huisorgeltje, de jeneverfles, een schoolkaart van Europa. En boven dat alles een oplichtend Christusbeeldje.

De voorstelling geurt naar het antiekwinkeltje: charmant om de zintuiglijke herinnering die je er opsnuift. Kwiek springen ouwe getrouwen als Jef Demedts en Magda Cnudde met hun

losse scènes om. Toch blijft hun beweeglijke spel de couleur locale van de geschiedenis dienen. *Het verdriet van België* is meer graven dan bovenspitten. Dat leert iets over de erflast van het Vlaams-nationalisme, maar wat wil daar vandaag mee aangetoond worden?

De angst voor het vreemde, luidt de slotsom van **Den Uyl**, een oorlogsvoorstelling over net dezelfde dubbelzinnige relatie tot de bezetter. Ultima Thule belicht de coulissen van het Brugse poppentheater Den Uyl. Bij gebrek aan mannen laat pastoor Faes dan toch een vrouw met de houten poppen aan de slag gaan. Jeanine van het verzet (Els Trio) leert de stiel van Armand (Kurt Defrancq), die Jodengrappen vlot combineert met goede contacten met den Duits.

De strijd voor proper Nederlands, de katholieke overmacht, het wantrouwen tussen Vlamingen: Wim De Wulf weeft meer dan één historisch pijnpunt door zijn documentaire portret van de oer-Vlaamse poppenkast. Het gebeurt bijna kluchtig, als waren zijn acteurs zelf poppen.

Den Uyl is een opdracht van Erfgoedcel Brugge: ontsluit het alaaam van de historische groep op scène. Dat voel je er ook aan. Het is vechten tegen de loutere retrospectieve. Pas aan het slot, als zowel bij het verzet als uit de collaboratie enkel slachtoffers overblijven, voel je wat de Tweede Wereldoorlog moet zijn geweest: een collectief verlies van menselijke waardigheid.

Hoe maak je van roerend erfgoed ook ontroerend theater?